

Join us in

10 days of PRAYER

7.-17.1.2015

www.TenDaysofPrayer.org

10 rukouksen päivää Tervetuloa mukaan Kymmenen rukouksen päivää 2015 -kampanjaan

Johtajan opas

Jumala on saanut aikaan tuhansia ihmeitä Kymmenen rukouksen päivää -kampanjan kautta. Pyhä Henki on saanut aikaan herätystä ja kääntymisiä. Hän on antanut uutta intoa evankeliointiin sekä korjannut rikkoontuneita ihmissuhteita. Todellakin, herätys syntyy rukouksen kautta!

Nämä ohjeet on tarkoitettu avuksi sinulle, rukoustilaisuuksien johtaja. Ensimmäinen osio kattaa yleisiä asioita liittyen Kymmenen rukouksen päivää 2015 -kampanjaan. Toinen osio sisältää hyödyllisiksi havaittuja vinkkejä toisilta rukoustilaisuuksien johtajilta. Niistä on varmasti apua sinulle ja rukousryhmällesi. Muista, että nämä ovat vain tueksi tarkoitettuja vinkkejä ja ideoita. Voit vapaasti tehdä muutoksia Pyhän Hengen johdatuksessa.

Kymmenen rukouksen päivän aikana, 7.-16. tammikuuta 2015, ryhmäsi tulisi tavata päivittäin kasvotusten tai puhelimitse tunnin ajan yhteistä rukousta varten. Yhdestoista päivä, 17. tammikuuta, on sapatti. Tämä päivä on juhlasapatti, jolloin voitte juhlia kaikkea sitä, mitä Jumala on tehnyt vastauksena yhteisiin rukouksiinne. Toivomme, että näistä ajatuksista ja ehdotuksista on hyötyä sinulle rukousskokouksen johtajana ja että niiden avulla Kymmenen rukouksen päivää 2015 voi olla vaikuttava kokemus pienryhmällesi ja seurakuntaperheellesi. Jos sinä ja ryhmäsi ette voi tavata juuri näinä kymmenenä päivänä, valitkaa sellaiset kymmenen päivää, jotka teille sopivat ja voitte silti olla osallisia siunauksista.

Olette lähdössä jännittävälle matkalle, ja haluamme evästää teitä muutamilla todistuksilla sellaisilta henkilöiltä, jotka osallistuivat viime vuoden rukouskampanjaan:

”Kyllä, me saimme nähdä Herran käden työssään näiden kuluneiden kymmenen rukouspäivän aikana. Ihmeitä tapahtui, ihmisiä parantui, moniin pitkäaikaisiin rukouspyyntöihin vastattiin. Eräs nainen, jonka työtoveri oli kutsunut rukoustilaisuuksiin, parani keuhkosyövästä. Hän matkusti Ranskaan lääkärintarkastukseen, ja siellä lääkäri vahvisti, että nainen todella oli parantunut. Olen vakuuttunut siitä, ettei yhdelläkään seurakunnalla ole varaa olla osallistumatta ensi vuoden rukouskampanjaan täällä Guadeloupeissa. Kiitos tästä aloitteesta ja seurakuntamme visiosta.” - *Bubire Elie Brown, Guadeloupe*

”Rukoushetket olivat niin hengentäyteisiä. Kahdeksannen päivän iltana eräs naapurimme joutui riivaajien valtaan. Minua ja yhtä vanhimmista pyydettiin rukoilemaan naisen puolesta. Me menimme paikalle ja riivaajahenki ilmoitti meille itsestään, mutta Jumalan voima oli vahvana yllämme. Jumala oli aivan ylivoimainen. Seuraavana aamuna nainen todisti, ettei hän ollut nähnyt vain kahden miehen astuvan taloon, vaan hän oli nähnyt suuren joukon enkeleitä, jotka tulivat kanssamme. Jumalalle kunniat! Kymmenen rukouksen päivän aikana pyysimme Jumalaa antamaan seurakunnalle jonkin aivan erityisen todistusaiheen, joka osoittaisi, että Jumala on kanssamme. Hän vastasi meille.” - *Pastori Francis Aja*

Yleisiä asioita liittyen Kymmeneen rukouksen päivään

Miksi rukoilla Hengen hedelmän saamista?

Kristittyinä meidän suurin toiveemme on tulla Jeesuksen kaltaisiksi. Jeesus itse sanoi meille useamman kerran sanassaan, että meidän tulee olla hänen kaltaisiaan. Mistä tunnistamme Jeesuksen kaltaisen ihmisen? ”Hedelmistä te heidät tunnette.” (Matt. 7:16.) Mitä nämä hedelmät ovat? Paavali kertoo Kirjeessään galatalaisille, luvussa 5, millaista hedelmää me kannamme, jos pysymme Kristuksessa.

Kristus kaipaa tuoda omaa luonnettaan meihin, jotta voisimme olla hänen todistajiaan hukkuvalla maailmalla. Hän haluaa meidän toimivan hänen kanavinaan, jotta hän voi paljastaa itsensä meidän kauttamme niille, jotka eivät häntä tunne. ”Vaikutuksemme toisiin ei ole niinkään riippuvainen siitä, mitä sanomme, kuin siitä, mitä olemme.” (Ellen White, *Alfa ja omega*, osa 4, s. 113.) Tarvitsemme Pyhää Henkeä, jotta Hengen hedelmä voisi ilmetä meissä. Tämä on työ, jota emme voi tehdä itse. Meillä ei ole voimaa tulla Kristuksen kaltaisiksi. Vain Kristuksen voima meissä voi muuttaa ja muokata luonnettamme ja tehdä meistä enemmän hänen kaltaisiaan.

Siksi haluamme näiden kymmenen päivän aikana aivan erityisesti rukoilla sitä, että Pyhä Henki opettaisi meille, kuinka pysyä Kristuksessa ja kuinka päästä osalliseksi Hengen hedelmästä.

Päivittäiset teemat

Jokaiselle kymmenelle päivälle on valmistettu erikseen oma teemansa ja siihen liittyvä ohjeistus. Ohjeistuksen ensimmäisessä osiossa on annettu rukousaiheita ja niihin liittyviä raamatunlupauksia, joihin voi rukoillessaan vedota. Lopussa on illan aiheeseen liittyviä lainauksia Ellen Whiten kirjoituksista.

Suosittellemme, että kopioitte päivän ohjeistuksen jokaiselle osanottajalle erikseen. Näin kaikki rukouskokoukseen osallistujat voivat seurata, minkä aiheiden puolesta tilaisuudessa on tarkoitus rukoilla.

Seurakunnat ympäri maailman rukoilevat kulloisenkin päivän teemojen puolesta. Yhdistäkää äänenne heidän rukouksiinsa ja rukoilkaa raamatunpaikkoja ja -lainauksia apuna käyttäen jokaisen päivän rukousteemojen ja -aiheiden puolesta. Mitä enemmän keskitytte annettuun teemaan, sitä merkityksellisemmäksi rukoushetkenne muodostuu. Teidän ei kuitenkaan ole pakko pitäytyä pelkästään teemasta kirjoitetussa ohjeistuksessa. Toimikoon se vain jonkinlaisena ohjaavana runkona. Teidän ei tarvitse rukoilla jokaista kohtaa järjestyksessä, sillä ne ovat vain suuntaa-antavia ehdotuksia siitä, mitä voitte sisällyttää rukoushetkenne.

Raamatunpaikkaehdotuksia ja kysymyksiä henkilökohtaista hartaudenpitoa varten

Sen lisäksi, että kokoonnutte yhteen rukoillaksenne yhdessä, kannattaa rukoilla myös itsekseen. Teille on varattu ohjeita myös tätä henkilökohtaista hartausaikaa silmällä pitäen. Siitä löytyy päivittäiset ehdotukset raamatunlupauksia varten sekä lista kysymyksiä, jotka voivat syventää henkilökohtaisia hartaushetkiänne näiden kymmenen päivän aikana. Viettäköö omaa hiljaista aikaa lukien Raamattua sekä pohtien listalla mainittuja kysymyksiä.

Lainauksia Ellen Whiteltä liittyen Hengen hedelmään

Olemme lisänneet jokaisen päivän teemaan lainauksia Ellen Whiteltä. Lainaukset puhuvat Hengen hedelmän tärkeydestä ja siitä, kuinka voimme päästä nauttimaan siitä. Ehdotamme, että luette lainaukset jossakin vaiheessa yhdessä, esimerkiksi heti rukoushetken aluksi, että pääsette virittäytymään aiheeseen. Jokin muu järjestys toimii myös vallan hyvin.

Kaksin tai kolmissin

Ihanaa, jos ihmisiä on enemmänkin, mutta tarvitsette vain kaksi tai kolme. Oli teitä sitten koolla paljon tai vähän näinä kymmenenä rukouspäivänä, voitte olla varmoja siitä, että rukouksenne kuullaan taivaassa ja te saatte niihin vastauksen. ”Minä sanon teille: mitä tahansa asiaa kaksi teistä yhdessä sopien maan päällä rukoilee, sen he saavat minun Isältäni, joka on taivaassa. Sillä missä kaksi tai kolme on koolla minun nimessäni, siellä minä olen heidän keskellään.” (Matt. 18:19, 20.)

”Vapahtajamme päättää seurakunnan järjestystä koskevan ohjeistuksensa lupaukseen siitä, että jos kaksi tai kolme yhdessä sopien rukoilee jotakin Jumalalta, se heille annetaan. Tällä Kristus osoittaa, että meidän tulee liittyä yhteen silloin, kun haluamme jotakin. Yhteisellä, päämäärään pyrkivällä rukouksella on suuri merkitys.” (Ellen White, *Testimonies for the Church*, osa 3, s. 429.)

Kun tilaisuuden lopuksi jakaannutte pienempiin rukousryhmiin, kannusta ihmisiä vaihtamaan pareja eri iltoina voidakseen syventää suhteitaan muihinkin seurakuntalaisiin rukoilemalla eri ihmisten kanssa.

Esirukous seitsemän henkilön puolesta

Kannusta jokaista pyytämään Jumalaa näyttämään hänelle, keiden seitsemän henkilön puolesta hänen tulisi rukoilla näiden kymmenen päivän aikana. Henkilöt voivat olla perheen jäseniä, ystäviä, työtovereita, seurakunnan jäseniä jne. Näiden ihmisten puolesta tulisi erityisesti rukoilla sitä, että Pyhä Henki voisi työstää heissä Hengen hedelmää. Jumalaa voi pyytää näyttämään myös, mitä muuta näille henkilöille tulisi rukoilla ja kuinka heitä voisi auttaa.

Sapattijumalanpalvelukset Kymmenen rukouksen päivää 2015 -kampanjan aikana

Olisi hyvä, jos molempina kampanja-aikaan sijoittuvina sapatteina jumalanpalveluksissa olisi varattu erityinen aika rukousta ja rukousvastauksista kertovia todistuksia varten. Olkaa luovia – on olemassa useita eri tapoja, joilla voitte jakaa koko seurakunnan kanssa rukouskokouksissa tapahtuvia asioita.

Päätössapatin juhla

Päätössapatista tulisi tehdä erityinen juhlahetki, jolloin saamme riemuja kaikesta siitä, mitä Jumala on tehnyt kymmenen rukouksen päivän aikana. Riittävästi aikaa tulisi varata rukousvastauksista kertoville todistuksille, rukoukseen liittyvälle opetukselle tai saarnalle sekä rukouksesta kertoville lauluille. Seurakunta tulisi myös johdattaa yhteiseen rukoushetkeen, niin että nekin, jotka eivät ole päässeet osallistumaan rukouskokouksiin, voisivat kokea yhteisen rukouksen ilon. Katso 11. päivän ohjeistusta saadaksesi lisää ideoita.

Jatkoa Kymmenen rukouksen päivää 2015 -kampanjalle

Rukoilkaa paljon sen puolesta, miten Jumalan haluaa seurakunnan/ryhmän jatkavan siitä, mitä Jumala aloittaa kymmenen rukouksen päivän aikana. Kenties voitte jatkaa viikoittaisella rukouskokouksella. Tai kenties Jumala haluaa teidän aloittavan jonkin uuden työmuodon seurakunnassanne tai yhteisössänne. Olkaa avoimia ja kulkekaa siihen suuntaan, johon Jumala johdattaa. Tulette varmasti hämmästyämään, kun kuljette hänen johdatukses-
saan.

Todistuksia

Jakakaa todistuksenne siitä, miten Jumala on toiminut Kymmenen rukouksen päivää 2015 -kampanjan kautta. Todistuksenne tulee olemaan rohkaisuna monille muille. Englanninkieliset todistukset voi lähettää osoitteeseen stories@ministerialassociation.org tai ne voi kirjoittaa nettiin osoitteessa www.tendaysofprayer.org.

Vinkejä yhteiseen rukoukseen

Sopikaa yhdessä

Kun joku esittää rukouspyynnön Jumalalle, varmistukaa, että joku toinen rukoilee saman asian puolesta yhteisesti. Yhteisessä sovituksessa on voimaa! Älkää ajatelko, että kun joku jo kerran esitti rukouksen, kenenkään muun ei tarvitse tai sovi esittää samaa. ”Minä sanon teille: mitä tahansa asiaa kaksi teistä yhdessä sopien maan päällä rukoilee, sen he saavat minun Isältäni, joka on taivaissa.” (Matt. 18:19.) Miten rohkaisevaa onkaan, kun saa kokea, että joku toinen kannattelee meidän rukoustamme.

Jumalan lupauksiin vetoaminen

Kannustakaa toisianne vetoamaan Jumalan lupauksiin. Tämä saa uskonne kasvamaan ja muistuttaa teitä siitä, että Jumalalle ei mikään ole mahdotonta. Olemme koonneet listan lupauksista, mutta kannusta kaikkia vetoamaan myös muihin Raamatun lupauksiin. Lupaukset saavat ihmiset siirtämään katseensa omista heikkouksistaan ja vaikeuksistaan Jeesukseen. Jokaiseen heikkouteen ja jokaiseen vastoinkäymiseen, johon joudumme, löytyy Raamatun lupaus, johon voimme vedota. Kehota ihmisiä etsimään noita lupauksia ja kirjoittamaan ne muistiin, jotta he voivat vedota niihin myös tulevaisuudessa.

”Sydämen yksinkertaisuudella meidän tulisi kertoa tarpeemme Herralle ja vedota hänen lupauksiinsa sellaisella uskolla ja luottamuksella, että seurakunta tulee tietämään, että olemme rukouksessa oppineet voittamaan yhdessä Jumalan kanssa. Seurakunta rohkaistuu uskoessaan, että Jumala on kokouksessa läsnä, ja se avaa sydämensä vastaanottamaan hänen runsaan siunauksensa. Heidän uskonsa sinun vilpittömyyteesi kasvaa, ja he ovat valmiita kuuntelemaan innokkain korvin puhujan antamia ohjeita.” (Ellen White, *Evangelism*, s. 146.)

”Jumalalla on taivaan täydeltä siunauksia niille, jotka tahtovat olla yhteistyössä hänen kanssaan. Kaikki, jotka tottelevat häntä, saavat luottavasti vaatia häntä täyttämään lupauksensa. Mutta meidän täytyy lujasti ja järkähtämättömästi luottaa Jumalaan. Usein hän viivyttää vastaustaan meille koetellakseen uskoamme tai toivomuksemme aitoutta. Kun olemme anoneet hänen sanansa mukaisesti, meidän pitäisi uskoa hänen lupauksensa ja jatkaa pyytelyämme niin päättävästi, ettei sitä evätä.” (Ellen White, *Kristuksen vertaukset*, s. 100.)

Paasto

Kutsu Kymmenen rukouksen päivää 2015 -kampanjassa mukana olevia henkilöitä osallistumaan jonkin tyyppiiseen paastoon, kuten kieltäytymiseen television katselusta, maallisen musiikin kuuntelusta, elokuvista, internetin käytöstä, makeisista tai muista huonosti sulavista ruoista. Käyttäkää ylimääräinen aika rukoukseen ja Raamatun tutkimiseen pyytäen samalla, että Jumala auttaisi teitä ja seurakuntaanne pääsemään osallisiksi Hengen hedelmistä. Kannusta ihmisiä omaksumaan yksinkertainen ruokavalio, joka auttaa heidän aivojaan olemaan vastaanot-
tavaisempia Pyhän Hengen äänelle.

Pyhä Henki

Pyytäkää Pyhää Henkeä paljastamaan teille, kuinka ja mitä teidän tulisi rukoilla kunkin ihmisen kohdalla ja kussakin tilanteessa. Raamatun mukaan me emme tiedä, mitä meidän tulisi rukoilla, ja siksi Pyhä Henki rukoilee puolestamme.

”Meidän täytyy rukoilla paitsi Kristuksen nimessä myös Pyhän Hengen innoittamina. Tämä selittää, mitä sillä tarkoitetaan kun sanotaan, että Henki ’rukoilee meidän puolestamme sanomattomilla huokauksilla’ (Room. 8:26). Sellaiseen rukoukseen Jumala vastaa mielellään. Kun hartaasti ja hellittämättömästi rukoilemme Kristuksen nimessä, liittyy juuri tähän hellittämättömyyteen Jumalan puolelta lupaus, että hän aikoo juuri vastata rukoukseemme tekemällä ’monin verroin enemmän kuin kaikki, mitä anomme tai ymmärrämme’ (Ef. 3:20).” (Ellen White, *Kristuksen vertaukset*, s. 102.)

Vedotkaa lupaukseen, joka löytyy Room. 8:26. Pyytäkää Pyhää Henkeä näyttämään teille, keiden puolesta teidän pitäisi rukoilla ja mitä teidän tulisi rukoilla näiden ihmisten puolesta heidän eri tilanteissaan.

Läheisyys

Kun aloitate yhteisen rukouksen, kutsu ihmisiä tulemaan lähemmäksi toisiaan. Kun ihmiset tulevat toisiaan lähelle muodostaen tiiviin piirin, se auttaa yhteishengen syntymistä, mikä on erittäin tärkeää yhteisen rukouksen kannalta. Jos ihmiset istuvat hajallaan ja kaukana toisistaan, toisten rukouksia on lisäksi vaikea kuulla.

Rukoilkaa Raamatun sanoin

Kun lukee pienen pätkän Jumalan sanasta ja rukoilee siinä esitettyjen asioiden toteutumista, voi olla varma siitä, että rukoilee Jumalan tahdon mukaisesti. Usko vahvistuu voimallisella tavalla, kun vetoamme Jumalan lupauksiin ja rukoilemme niiden täyttymistä. Me rukoilemme Jumalaa Raamatun sanoja käyttäen. Jumala iloitsee, kun näin ylistämme hänen lupauksiaan.

”Antakaa Kristuksen sanan asua runsaana keskuudessanne. Opettakaa ja neuvokaa toisianne kaikella viisaudella ja laulakaa kiitollisin mielin Jumalalle psalmeja, ylistysvirsiä ja hengellisiä lauluja.” (Kol. 3:16.) Tulette hämmästyttämään sitä, kuinka pitkään voitte rukoilla ja nauttia siitä!

Tässä esimerkki siitä, kuinka voimme rukoilla Jumalaa Raamatun sanoja käyttäen. 1. Tess. 3:13 sanotaan: ”ja vahvistakoon [Herra] näin sydämenne, että ne olisivat pyhät ja moitteettomat Jumalamme ja Isämme edessä, kun Herramme Jeesus saapuu kaikkien pyhiensä kanssa.” Jakeen pohjalta voitte rukoilla esimerkiksi näin: ”Rakas Herra, vahvista poikani sydämen halua tehdä sitä, mikä on oikein. Anna hänelle armosi voimaa tehdä valintoja, jotka johtavat pyhyyteen. Jeesus, anna hänen innolla odottaa sinun paluutasi jne.”

Päiväkirjan pitäminen

Rukouspäiväkirjan pitäminen kymmenen rukouspäivän ajan voi olla hyvä keino sisäistää päivittäisiä rukousteemoja sekä tehdä konkreettisia sitoumuksia Jumalan edessä. Se voi myös avata silmiämme huomaamaan Jumalan siunauksia. Rukousten ja niihin saatujen vastausten kirjaaminen on todistetusti hyvä tapa saada rohkaisua.

Päiväkirjan pitämisen voi ottaa osaksi rukoukscampanjaa usealla eri tavalla. Rukoukokouksesta voi varata aikaa sen kirjoittamiseen. Ihmiset voivat kirjata ylös asioita henkilökohtaiseen päiväkirjaansa tai sitten voitte pitää ryhmäpäiväkirjaa, jossa kirjaatte muistivihkoon, fläppitaululle tai yhteiselle asiakirjapohjalle nettiin rukousaiheita ja niihin saatuja vastauksia. Yksinkertaisin tapa toteuttaa tämä on piirtää pystysuora viiva keskelle paperia. Vasempaan sarakkeeseen kirjoitetaan rukouspyyntöjä ja oikeaan sarakkeeseen rukousvastauksia. On jännittävää ja uskoa vahvistavaa katsoa päiväkirjaa ja huomata, miten Jumala on vastannut rukouksiin.

Kunnioitus

Pyrkikää kunnioittavaan ilmapiiriin. Me lähestymme maailmankaikkeuden kuninkaan valtaistuinsalia. Älkäämme suhtautuko rukoushetkiin huolettomasti tai välinpitämättömästi. Tämä pätee niin rukousasentoomme kuin puhetaapaamme. Ei ole kuitenkaan välttämätöntä, että kaikki ovat polvillaan koko ajan. Ihmisten pitää jaksaa olla rukouksessa tunnin verran, eikä se saa olla epämukavaa. Kehota ihmisiä polvistumaan, seisomaan tai istumaan, mikä parhaalta tuntuu ja mihin Jumala heitä kehottaa.

Muutaman lauseen rukoukset

Rukousten tulisi olla lyhyitä ja ytimekkäitä. Näin mahdollisimman moni saa tilaisuuden rukoilla. Yrittäkää rajata rukouksenne muutamaan lauseeseen. Jokainen voi kuitenkin rukoilla useamman kerran. Lyhyet rukoukset pitävät rukoushetken mielenkiintoisena ja antavat Pyhälle Hengelle tilaa näyttää, mitä ja miten tulisi rukoilla. Jokaista rukousta ei tarvitse aloittaa ja lopettaa tutuilla rukousfraaseilla ”Rakas Jumala” tai ”Aamen”. Yhteinen rukouksenne on jatkuvaa, avointa keskustelua Jumalan kanssa.

Hiljaisuus

Johtaja ei saisi dominoida rukoushetkeä. Tavoitteena on, että kaikki rukoilisivat. Hiljaisuuden hetket ovat mahtavia, sillä ne tarjoavat Jumalalle tilaisuuden puhua sydämилlemme. Antakaa Pyhän Hengen tehdä työtään, ja varatkaa aikaa jokaisen rukouksille.

Laulu

Spontaani laulu rukousten välissä voi lisätä rukoushetken kauneutta. Sopivia lauluja voi katsoa myös valmiiksi. Laulu voi olla myös hyvä siirtymävaihe yhdestä rukousaiheesta toiseen.

Rukouspyynnöt

Älkää kerätkö tai ottako ryhmältä rukouspyyntöjä. Rukoilkaa ne sen sijaan suoraan. Kun yksi rukoilee, toiset voivat yhteisestä sopimuksesta yhtyä rukoukseen. Tässä syy: Aika! Rukousaiheista keskusteleminen vie aikaa itse rukoukselta. Paholainen on riemuissaan, jos saa meidät vaan puhumaan ongelmista sen sijaan, että rukoilisimme niiden takia. Ryhmän jäsenet saattavat jopa eksyä neuvomaan tai keksimään omia ratkaisujaan tilanteisiin. Voima tulee Jumalalta! Mitä enemmän rukoilemme, sitä enemmän hänen voimaansa pääsee toimimaan.

Päivittäinen aika

Tämä on tärkeä asia! Varmistu siitä, että sinä johtajana vietät päivittäin aikaa Jeesuksen jalkojen juuressa keskustellen hänen kanssaan ja tutkien hänen sanaansa. Jos pidät Jumalan tuntemista elämäsi ykkösasiana, sinulle avautuu upeiden kokemusten aarreaitta. ”Se voima, joka suuressa uskonpuhdistuksessa ravisteli maailmaa, tuli salaisesta rukouspaikasta. Siellä Herran palvelijat pyhällä rauhallisuudella asettivat jalkansa hänen lupaustensa kalliolle.” (Ellen White, *Alfa ja omega*, osa 7, s. 181.)

Raamattusitaatit, ellei toisin ole mainittu, on otettu Suomen evankelis-luterilaisen kirkon vuonna 1992 käyttöön ottamasta suomennoksesta. (VKR = Vanha kirkkoraamattu.) Raamatun suomennoksen tekijänoikeudet omistaa Kirkon keskusrahasto. Käytetty luvalla. RK = Raamattu Kansalle -käännös, 2012. Käytetty luvalla.

Rukoilkaamme!